

МОЯ ПІСНЯ

ЄВГЕНІЯ (СЛАВКОВА) ЗАПЕВСЬКА

МОЯ ПІСНЯ

ЄВГЕНІЯ (СЛАВКОВА) ЗАПЄВСЬКА

Оборька й ілюстрації
ОКСАННІ БЕЗРУЧКО

Накладом
"ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ"
Київ, 1943

Мало не всі поезії, що доміщені в цьому збірничку, писалися так-би мовляти "для себе," не для друку. Може саме тому в них найбільше впливалися особисті переживання, настрої, думки.

На бажання ближчих товаришок зміжвилась я пустити у світ ці мої "закутки тьмяні." Накази деякому з читачів вони припадуть ко вподоби, слабшим якщо дохто знайде в них відгомін своїх переживань. - більшого я не бажаю.

Жіночій Громаді, що взяла на себе видання, Оксані Безручко, що прикрасила цю книжочку ілюстраціями, і всім, хто щиро відгукнувся на справу цього збірника, - сердечна подяка.

Е. ЗАЛЕВСЬКА

Т У Г А

МОЯ ПІСНЯ

Моя пісня зродилась від муки,
Моя пісня купалась в сльозах,
Мою пісню ллєвала рісипука,
Жаль пекучий будиє по ночах.

Моя пісня рісєла сиротою
Серед буряч, кривавих водій
І замовкєє такю-ж сумною,
Бєз привіту, бєз жадних надій.

То-ж генєр не дивуйтєся, людє,
Чому пісня моя нє сумна;
З неї радість брєнїти не будє
І тоді, як співєє весна.

РОЗЛУКА

Знова розлука, біль некумий.
Самітність, думи невсипучі.
Змагання з долею й чекання
Нового, світлого стрівання.

За краплю щастя — море муки,
За день яскравий роки розлуки
Нам доля-мачуха судила,
Проте завзяття не розбіла.

Поки коханкям серце бється,
Страхом вино не стурпенеється.
За щастя її далі битись будем
[вірю я — його здобудем!

1936

НА Д С В І Ж О Ю М О Г И Л О Ю

Зівалії квіти, горбочок із глини,
Навколо каміння німе;
Ти тут спочиваєш, мій Друже єдиний,
Життя обірвалось тяжке.

Торнами, не квітами, шлях твій стелився;
Кривавлялись рани не раз,
Та гордим чолом ти униз не хляявся,
Прийдемоїй випрощав час.

Тебе тут на вічний спочинок лишили,
Я-ж в світі зосталась сама, —
З пошарпаним серцем, без друга, без ціли,
І сили, щоб жити, нема.

Горбочок із глини, зівалії квіти,
Навколо каміння німе . . .
Моєї ризниuki мовчазної сідки,
Ніхто з них жалю не уйме.

КОРОТКЕ БУЛО МОЄ ЩАСТЯ

Коротке було моє щастя,
Хоч пильно його дивилася,
На варті незмінно стояла.
У нього всю душу вкладала.
Коротке було моє щастя.

Як сонце було моє щастя,
Мені й у темряві світило,
В негоду теплом огортаю
І сил в боротьбі надавало.
Як сонце було моє щастя.

Мов прихід, минулося щастя,
Всю радість забрали з собою,
Лишило мене сиротою
Кінцями життя самотою.
Мов прихід, минулося щастя.

БЕЗСОННОЇ НОЧІ

Вже пізня година, ні звука навколо,
Приспала ніч-матінка всіх.
Лиш я безталонно не маю спокою.
Мій сон не торкається вік.

Знеможена працею, прагну спочинку,
Так душі вже знову злилась,
Небала пропала хоч-би на хвилинку,
Нявками у душу вляксь.

І тута повзуча, моя гадина вилзєв,
Отрутило серце вилзєв,
Минуло загубленим раєм здаєтьєся,
Майбуткє? . . . Коли-б вже спечить!

ПУСТКА У СЕРЦІ

Пустка у серці — там Казки не стало,
Зникли всі радощі, муки лишились.
Мрії серпанком жалобним повились,
Вянуть у тузі-журбі.

Пам'ять, мій дяк над труною новою,
Байдуже лиця за листом розгортає,
Щастя минулого повість читає . . .
Тіні блукають німі.

Твоя сльозка у пустці ланує:
Нісня урвалася, вже більш не озветься . . .
Мареним темним майбутнє здається,
Вогник надії погас.

Холодом віє у пустці самотній,
Все, що цвіло в ній, без Казки вмирає.
Ніч забуття тихо крилами має
Вічного спокою сні.

МІЯ ХРАМ

Глибоко у серці таємний куток —
Колішній мій храм почувань і думок —
Я нильно ховаю від людського ока.
Бо все було сіре, буденне навколо.

З дитячого віку там казка рождала,
Фантазія буйна її мати була.
Які тільки образи там не вітали.
Відважній мрії на варті стояли.

Піскала у храмі барвисті квітки,
Наді сплітали з них пишні зійки.
Були там волошки і маки помарові,
В палкого кохання срібляди червоні.

Чим більше безбарвним бувало життя,
Шукала я в храмі мій забуття, —
В найбільшу негоду там світла хвилинка,
Я там не самотна, багата, щасливка.

Враз серце спустошила буря страшна . . .
Лишилась від храму руїна одна.
І квіти барвисті від туди зівяли,
Бессмертинки мертві їх місце забияли.

Л И С Т И

Колишні, від часу пожовклі, листочки
Руками ховала, мов сьвітлиці, я.
В мережаних рясо, дрібноцьких рядочках
Відбулось, як в люстрі, минуле життя.

То бить невтишним тяжкої розлуки,
Змеліра і туга сльозами бренья;
Нже ніби несла терпіти ті мухи,
Вже ніби останні акорди звучать

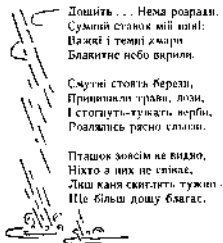
То владно розякне світлі проміння —
Надії на завтра, на зустріч ясну;
І словак вже бадьорі, занята сэремління,
Що в лютих морозах малюють весну . . .

Минулись і шастя жагуче і туга.
Лиш слід залишався в листочках старих,
Моя дух невмирущій спочившого друга
Усе ще блукає в рядочках дрібних.

Мій шлях незабаром скінчитися може.
Де діть вас, любі листочки старі?
Нема кому стати у вас на сторожі,
Щоби не заглянули віні чужі.

Вже ліпше своєю рукою спалити,
Аби не подали бабдужим на тлум . . .
Віпнем спалахнули, слізми не згасити.
Згоріли . . . на серці жалиба і сум.

ДОЩИТЬ

Дощить . . . Нема розради.
Сумний ставок між шні:
Важді і темні джари
Блакитне небо вирили.

Смутні стоять берези,
Привилакли трави, лози,
І стогнуть-тувають верби,
Розлялись рясно слези.

Пташок зовсім не видно,
Ніхто з них не співає,
Лиш каня скит-лить тужив .
Ще більш дощу благас.

ЛІД НОВИЙ РІК

Навколо чути радісні гукання —
Новий стрічає Рік
Юрба весела, тина
Пливуть з вином святочні побажання
Кому продовгий вік,
Кому багатство, слава.

Самотна я, лиці тїні біля мене.
Найблищих, дорогих,
Для мене незабутніх.
Називую неяснісі слівми-перли
В разік прохань сумних
До тебе, Рік Наступний.

Нехай для других слава і привіти,
Мені лиш снай дай
Народові служити,
Отруйним хидлом розпачу її зверіти
Вогнем страшним це дай
Моє життя палити.

Нехай нещирість, лицемірство, злоба
Оточують мене
Що дня і що години, —
Дай витривалости, щоб правда люба
Світила все мені
І в бурі хуртованих.

Щоб зі шляху тернястого не збачить
На легкі ті стежки,
Де бродить слабодухи,
Які народніх кривд немил не бачать,
Народніх ран тяжких,
Влий сизти в крову душу!

СНІЖИНКИ

Злітайте, спускайтесь, сніжинки легенькі
На локо матусі-землі!
Накрийте брудне все покривом біленьким,
Споійте серпанком імні!

Щоб було вродисто, святочно навколо —
Гостей бо природа неа жде!
Під проводом Діда-Мороза старого
Зимовая Казка іде.

—

Цілуйте, цілуйте, сніжинки холодни,
В горьке обличчя мого!
Хай пестючі ваші, ласучо-ледові,
Проникнуть у серце саме.

Хай гасять вогонь поривань безнадійних,
Вкопшуть бурхливі сніг,
Хай згадають із пам'яті снігоди мрійні,
Минулого щастя пісні.

І буде на серці спокійно і тихо:
Вже вабить не стане життя,
Ні радощі його, ні дивних ліхт
Не збудять того забуття . . .

Н Е П Л А Ч

Не плач, у тугу-розлач не впадай!
Всямуї стражданям серце наболде.
Печаль негцікну гябше заховай,
Сльзьми не вернеш шастя сполеліе.

Юрбі байдужій жаль свій не носи,
І закутки не розкривай тасюгі
Та співчуття ні в кого не проси —
Юрбі чужі порыви забуденні.

Доволі сліз, не ниди сноті жистя,
Сльозами не залляти гурн-мукн.
Лише у драці анайзеш забуття,
Не глускай к безсидлі кволі руки*

Я К - Б И В И . . .

Як-би ні в моім серці хитіли
Хоч-би іскру маленьку збудили,
Ви би скоро тої намір лишали —
Там лиш полі холодний лежить.

То колись воно ядро палало
В пориваннях високих, святих;
Іх жорстико життя подолали,
Затоптали у буднях нудних.

То колись в там скарби ховали,
Берегла їх від злобних людей, —
Доля люта потайки розкрала,
Насміялась мені до очей.

Довго сльози горькі я лила,
Довго думо блукала — верни!
Сльози в полі терпіння спалили,
Не пробудяться навіть вони . . .

То-ж сховайте найменше бажання
В моім серці хоч іскру збудить:
Будуть зайві всі капи старання —
Там лиш ріпіз холодний лежить.

ДРУГОВІ

Ви серця мені не відкрили свого,
На біль не жалілись ніколи.
Проте я згадала—знала я чини
Стражданя і болю доволі.

Той біль Ви сховали глибоко в душі,
Від людського ока чим далі.—
Бо погляди, усмішки ласкові, чужі
Ще більше жалять дідавани.

О, як розумію, мій друже, и Вас,
Бо все, що й я мала святого,
Спалив, розпорошив безжалісний час
І в серці нема вже нічого.

Лиш згаряче темне і чіткі німі—
Мій дивитарь сумний і бонючий—
Проте дорогий він і рідний мені,
Хоч іншим—смішний і байдужий.

ОСІНЬ

Природа-матір доню милу,
Пестунку, осінь уродлива,
В барвисті шати одягла,
Сердечком легким сповнила.

І самоцвітів не жаліла,
Так щедро ними наділила,
Що тішитися тепер сама —
Красуні крашій нема.

Палають, іспрягає рубини,
Чи то лиш вгоди каліни,
Під сонця сяйвом золотим
Зайнялися вогнем ясним?

Тремтять на віях сльози-перли.
Чи то за літом тужать верби?
Якщо жожанням дорогам,
Жагучим, бурним, милдим?

Із золота виткані килями
Простерлися шляхами тими,
Що похід свій веде вона —
Химерна діва чарівна.

І все застигло у мовчанні,
В задумі тихій, дивуванні.
Немов утіха невелика
Скувала чарамог уста.

В ХВИЛИНИ ЗНЕВІРИ

В хвилині зневіри, в хвилині вагаль.
Як душу спочине Вам сумнів і жаль,
Як думка боссяльна, а в серці печаль.

Хотіла-би, друже, я Вам помігти;
Невидимо тінню до Вас підійти;
Утрачений спокій Вам знов віднайти.

Хотіла-би рани Вам свіжі збавити
І зілля цілюче до них приложити,
Щоб сили вернулись змагатися, жити.

Хотіла-би ласкою з серця просягти
Зневіру-гадюку і смутак здулати;
Безжурними снами Вас тихо прислати.

Хотіла-б я дарунок я Вам принести
Не співак веселі, не вишні віякк,
А приязні щирої скромні квітки . . .

Хотіла-б . . . несила . . . жабричка сама,
У світі широкім як палець пана;
А в серці лиш пуста, привіту нема

ЩО БУДЕ?

ЩО БУДЕ...

Що буде з тобою моя Україно,
У час цей непевний змагань і борні?
Чи жде тебе інша, ще гірша руїна,
Чи вилі прімінія засяють ясні?

Б'ють моє серце, палає мій мозок
В страху нескорнім за долю твою,
Бо тільки чатує зажерливий ворог
Та цупко тримає він жертву свою.

А ми? Ми не маєм того розуміння,
Щоб силами власними к цілі йти.
А скільки таких, що агубких сумління,
Плзуючи рабськи і ласки ждучи?

Та прийде ще час і невідомі люде
Нарешті пізнають, ту правду стару,
Що ворог із ласки нам другом не буде,
Що волю сами ми адобудем святу.

1934

НАД ОБРІЕМ...

Над обрієм нависли темні хмари
І налить жованк думка кайдолозна:
Некже це зник всесвітня хуртовина
На волю випустить війни примари
І гордо вийде смерть збирати жинка?

Чи-ж то замало було сліз і крови,
Що так недавно землю напували,
Чи-ж то зічного людство не кавчана
Незліческі, святі, невинні жертви.
Що богові війни та честь лгоріли?

Про них це свіжа пам'ять між живими,
Не висхан слези і болять ще раги, —
Та вже нові, неситі тираня,
Спанілії стремлінням до слави.
Горують шлях народніми кістками.

1936

ЗЕМЛЯ БЕЗ ІМЕНІ

Ця земля є без іменн.
Чи краще кажучи, має
тих імен багаття, днів мали одне.

Іван Ольбрахт

Земля без іменн - то наше Закарпаття,
Вирайні рідної відірваний куток.
У парі там живуть і гілгод і нещастя
Й казкова велич гір, лісін, стрімких річок.

Це край, де в житті ще купаються дівчата,
Вирожучи для себе добрих женихів,
Де поночі в лісах блукають неслівята
І повітруліних лякаються танців.

Це край, де наші, в злиднях виснажені браття,
Віками дурені й грабовані ущертя,
Не знають, де шукати долю Закарпаття
Й яким богам молитися тепер.

Але дарма.—ростуть вже буїно снаги молодії,
Обросли науки світлом, завзягтям,
Зділмують з очей батьків облудки всі мужії
Й країну рідну ту назвуть й імян.

1934

СТАРИЙ РІК (1935)

Ще рік один пролинув у минуле . . .
Жаю він по собі не залишив
В душі моїй, і серце тужно-чуже
Вінок подяки не плете йому,
Думки гудуть —
Забудь будь!

За що тебе хвалили, рік минулий?
З неволі гіркої по ниві нас,
Не зворушив зі сну заступок
І воли світлої не привернув, —
Тому іди
У безвість ти!

Залишмо у пам'яті пикліням
Лишень той рік, прийдешній, осейний,
Що увічнає успіхом стремління —
За волю й долю вперту боротьбу,
В серцях той рік
Буде на вік.

СНІГ

Помільно сніг злітає біло-чистий,
Вдягає все в убрання урочисте,
Ховає бруд в іскристій млі,
Несе з вершин спокій землі.

В душі пренять святотцьке лочування,
Краса в ній будить світлі порквляння —
Неслобні, як дитячий сміх,
Правдиві, чисті, як той сніг.

І тяжко вірити в реальну дійсність,
Що з того-ж неба, в хвили: ненадійну.
Прійти здолає жах і смерть,
Що змисцять спокій твій узерць:

На пеленах біленьких намалює
Криваві квіти, душу розхвляює
Жаданням ніксти і жалю,
Захопить все в страшний бозо . . .

Тим часом сніг злітає біло-чистий,
Вдягає все в убрання урочисте,
Ховає бруд в іскристій млі,
Несе з вершин спокій землі.

В П О Т Я З І

Потяг рушив, їду я . . .
Де ж та станія моя?
Де, аз чинь, по що спішу?
Мого щастя не знайду.

Потяг ниждче йде, гуде,
В даль невідому несе . . .
Щастя вмерло вже давно,
Нам'ять снігом замело . . .

Потяг зменшує свій хіл.
Чом не можна час спинить?
Зупиняла-б я його
Ще як шастячко двіло.

Потяг свхенув, став нараз.
Чи то вже настав мій час?
Це та станія моя,
Де на все спочину я? . . .

В І Я Н А

ВІЙНА

В людині звір прокинувся одвічний,
Льється людська кров червоним морем . . .
Несуть у світ побідники жовті:
Пожарища, руїну й трупи гори.
І с між ними трупики маленькі
Дітей невинних, хлітці непорочних.
Скривились болізно уста бліденькі,
Унявся в небо погляд испоршений.
Немов там відловить знайти хотіли:
За що зруйновано їх рідну хату?
Вони-ж нікому лиха не робили,
За що-ж забито їх і маму, й тата?
У відповідь — лиш грім і блискавиці,
Вогняний дощ та град залатний,
Замість ліків, цілющої водиці,
На асмаю шле Церун несиельків . . .

Лукає стогін, аойк і плач шалений . . .
В руїнах тілі сунуться, блукають —
То вивуть пси із голоду скажені,
То матері дітей своїх шукають . . .

1940

ЖАЛОБА

В жалобі, смутку нарід нам,
В жалобі Україна:
Одвічним верогом ще рід
Розпята Верховина.

На сході нилі і весня
Мадіям зоріла,
Влітала щастя нам у сни.
До праці всіх будила.

Хижацькі орди—мадяри,
Мов хмара, налетіли . . .
Легіон змагався до кінця,
Аж . . . сили опустали.

Ліси і Гіси у плачу.
Прокляття при Говерля,
Лишився в горах, на снігу
Кривавий слід
Раненого медведя.

РІК 1940

Скільки сліз материнських пролита,
Скільки ляду ганебно забито,
Скільки сталі, заліза зужито, —
Щоби рік той кривавий скупати,
У червоні шати убрати,
Славу вічну, неславну скувати!

Розбудив він всі темні сили,
Що потайки дримали в людині, —
Непоборне наслідство тварини —
Розпалав ворожечі багаття.
Ворогами зробилися браття,
Віковічні руйнують надбання.

Будуть згадувати в школах правнуки
Рік кривавий, їх прадідів муки.
‘Чи-ж вони скористають з науки?
‘Чи збудують новий світ, свободний,
Без нужди, щоби усі були рівні,
Щоб назавше минулися війни?

В Ж Е Д Р У Г И Й Р І К . . .

Вже другий рік крікаєш щоді
В душі нилке порушати почуття:
Зневіру в людяство, в перемогу мрії,
В народів світу братське співжиття.

Там, де життя пишалося красою,
Де людський розум цінности творив,
Змагаючись усесвіт охолить собою
І певний шлях в невідоме відкрить, . . .

Тепер там смерть розгизлана гарцям,
Жива збирає з нею голод-царь,
А розум в полоні над тим прашає,
Як ліпше киньти людей-отар.

Пасильство, жах, неварність там панують.
Народів вільних шкентарі ристують.
Круки, ворони бенкетні справляють,
Діпсхочу мясо людське хлюють . . .

Невже-ж даремні були муки, жертви
Снів землі — борців за мирну ту,
Що вогником привабляним уперто
Вікам світила в ніч страшну?

Вже не одна кривава ніч минула
Й не раз трусила буря людським ясам,
Гірофе жадоба волі не заснула
І вогник яений ще не згас зовсім.

Вересень 1940

НА Д М О Р Е М

По праці надмірній, в новім Націоналі,
У день відпочинку я рвуси до моря. —
Щоб сонце ласкаве і хвалі солоні
Посилили тілі, привіщали горе.

Щоб хоч на хвилину примари криваві,
Воєнні новини, сучасні злодії,
Не мучили душу, спокій не збавляли,
Щоб в гарті зміцнились, не викли наші.

Так любю віддатись ласкавим промінням,
Замружити очі і слухати мрійно
Одвічного Діда тасмій гудіння
Про царство підводне, про скарби безмірні.

Дивні твої віснї сьогодня, Діду!
Згрозилисе й неспвне щось у них.
Нема колишнього привіту й сліду.
При щось страшно відчувши чини ти.

Що кажеш? Бій на морі з ворогами?
І наші там змагаються сили?
Що все в огні . . . сїкають кровю рани? . . .
А рахункові знящено човни?

О, годі вже, мовчи! Несила слухать,
Шукала тут я автишок, спокій;
Твої ж гудіння тяжкою душою мучать,
Пекучий жаль запалюють у ній . . .

І сонце і море так раптом змінилися . . .
Проміння не пестять дозором печуть,
А гребні на хвилях немця зчервонілись:
Струмочки криваві в тих певно течуть . . .

Вчувається гамін далекого бою,
Вчувається стогін ранених борців,
А я тут в заділлі шукаю спокою
І кіжних, приваблених снів.

І соромно стало за слабість хмичину
В часі цих кривавих змагань;
Беруся ж знову за працю неспинну
Без тіні даймецьких вагань.

СЕСТРИ

Ми рано з тобою лишилися на світі
Без матері, батька, без ласки, привіту.
Я старша, старалася мамою бути,
Тобі помагала сирітською забуть,
Що дала-би мати, для тебе здобути . . .

Життя розсудило, шляхи розійшлися . . .
Для тебе і щастя і спокій знайшлися;
Мой-ж промайнули роки дорежиті,
Не тихо-спокійні — бурхливі, потужні,
То в щастя несяйнім, то в горю розвучнім.

Самітна лишилає на світі я кині,
Та в серці ще блимає вогник єдиний:
Хотілось-би ще раз тебе привітати;
Про біль мій, терпіння усі розказати
Та гірко на грудях твоїх заридати.

У вогнища твого хоч трішки шпирігнись.
На гордість твою — на Лєсяка надхвнтись.
У тебе просити родинної ласки,
Як ти киляє в мене цікавої казки
Просьта в дитинстві, дясакчи слатки.

Чи може . . . о Боже, і думати лачно!
В цю бурю жалливу вже цогнике згасли?
Я жад агарищем чорним ти плачеш-ридаєш,
Ні стріхи, ні кутника свого не мєєш,
Віє мене рятунку-поради чєкаєш? . . .

НЕДОЛЯ

Чи є ще в світі де страждання ті,
Яких не знає ти, країно рідна?
Проте вже знову вороги ліхті
В словах, в крові тебе куплять біду.

Діпирчі хвилі піняться несуть
Ті сльози й кров у Чорне море.
Могил, згарища лише ростуть,
Там де було родюче поле.

Столочено твій цвіт ще на весні . . .
Весь стогне люд риданнями німіми.
Тебе-ж саму розгяли на хресті
І ризами турбують твоїми

M A T H

МАТИ

Не так у ті радісні, світлі хвилини,
А в хмарні, холодні дні;
Не з надміру щастя, з з туги-зневіри,
Із уст коли ривуться жалі, —
Матуску, ми кличем, прийди!

Як сили не стане терпіти вже більше,
Як горем наповниться серце ущерть
І розум потьмаренній думки не креше,
Тоді вилітає роздучлиний зойк. —
Матусю, ти чуєш крик тої.

Бо тільки одна ти збогнуту здалася
Бездню нестучих страждань,
Бо тільки одна ти прохити умієш
Провали нещасним снігом.
Матусю, прости-ж ти і нам!

День Матері знов святкують по світі.
З любови, подяки дарунки дають,
У квіти вбирають кохані діти, —
Най очі матусині сліз вже не ллють.

Лиш ти безгладна, Українська Мати,
Непризнана світом, в неволі живеш.
Не квіти, а терни, не радість, а мука —
В цю днину дарунків ти інших не ждеш.

Та вірю, ще прийде й для тебе те свято:
Лишатимеш в колі свободних дітей;
І матимеш радість, і життів багато,
І висохнуть слези зі скорбних очей!

В ДЕНЬ МАТЕРІ (1942)

Скорботна у день величавий,
Не квітка—дарунок від сина—
Портрет перед нею мовчазний,
В нім криється дивна сила.

У нього свій погляд втопила,
Забула і час і простори . . .
Ось ніби за ручку водила
Дитя своє любе ще вчора.

Як хорий, в горячці очима
Маячив, боявся прижари,
До себе тулила в нестямі.—
“Не бійся, мій сину, ти в мамі!”

А ось він веселий, привітний
У день и свята, раптом
Пряносить весняні квітки
І радісно бється серденьком . . .

А потім його впряжала
У бій цей кривавий, далекий . . .
Всі річі сльозами скропляла,
В них біль вливалася шалений . . .

Скорботна, самотна, втомилась . . .
Портрет, мов з серпанку, прозорий—
У нього свій погляд втопила,
Забула і час і простори.

ПАМ'ЯТИ МОЄЇ МАМИ

У розцвіті сил ти цей світ залишала,
Кохання Мама, голубко моя.
Ще марячиш мрії, ще доти живила
І щастям веміхалось прийдешнє життя.

Та смерть неаблаганна усе позмітала.
Пішов незабаром і бацьки у слід,
А ми ще й по нині блукаєм світами,
Хоч голови наші присяпані вже сніг.

Тебе лиш тепер я вповні оцінила,
Як гори повнісінький келих до дна
Приїшлося мені випити, як я зрозуміла,
Що в світі широкім я зокрем'ю одна.

Я цвітять могили твоєї не маю,
Щоб квітами ніжни прикрасить її.
Лиш спогади тихі, сиванті журбою,
Від тебе у спадок лишились мені.

КОЛИСКОВА І В 40 РОКУ

Ой люді, мій синовьку, люді,
Тебе не досягнуть тут кулі!
Співати́му я над тибю,
Засни хоч годинку в спокю!

Над ням там пекло грикоче . . .
Хто нині в бію переможе?
Ой люді, мій синовьку, люді,
Тебе не досягнуть тут кулі.

Твій тато десь з ворогом бється.
Чи він ще до нас повернется?
Ой люді, мій синовьку, люді,
Тебе не досягнуть тут кулі.

Питаєш — чом спалено хату?
Чом трупів усюди багато?
Ой люді, мій синовьку, люді,
Тебе не досягнуть тут кулі.

Як виростеш, все будеш знати;
Не раз пригадається мати,
Зруйнована хата і трупи;
Не раз сгноє жаль свої груди.

Ой люді, мій синовьку, люді,
Тебе не досягнуть тут кулі!
Співати́му я над тобою,
Засни хоч годинку в спокю!

Р І Ж Н Е

Я ЧУЮ...

Я чую несміливі, ніжні пісні,
Що довго ховались у серці на дні,
Залюкани зранку жорстоким життям,
Зрадливим, як море, тим людським буттям.

А так їм хотілось на сході лесни
Розправити крильця, майнути в сітін;
Співати про вільні, хохляцькі, праці,
Про казку життя і гріховну й святу.

Та чорну хмару вітри принесли,
Розвіяли мрії, віском замели.
І стала пустелою безплідна в душі,
Де світлі жили надії мої.

Пркинула у серці весняні пісні,
Як раннім морозом прибиті квітки,
А серце з розпукк дмівало не рал,
Мов вічної ночі надходив вже час.

З роками пригоїлась рани старі
І здасть проміння всміхнулись мені,
В загрітому серці ожили пісні
І рвуться на волю, безжурні, ясні.

1934

СЕРЕД ПРИРОДИ

Незбагнута хиמרніше-природо,
Яку ти владу маєш наді мною!
До тебе я прийшла знесилена, убита,
Пригвоблена постійною журбиною.

І ось лежу під деревом тінистим,
Спокійна як і ти, моя царівно,
І оком жадібним та внаслідком
Впиваю я красу твою чарівну.

Чому тебе люблю я так безмежно?
Чи не тому, що в місті, як в вчорашці,
Я бачу тільки мури, ґрати, вежі,
Що людську смакчуть сімлю-кривавицю?

Чи не тому що я така самотня
І в журбі міській, чужій мені, вєслій?
Чи не тому стремить душа скорботна
До тебе, як в борі забравне сили?

Нїд ласкливо твоею забуваю
Образи, злобу людську і терпіння, —
До тебе, мов дитини, припадаю
І рветься пісня з уст замість кїмілїня.

І Н Ш И В А Ч Х А

Терпуть пальці, сплянуть очі,
В ушах мов-би дзвони бють;
Мало що лишилось ночі,
Чде би вже лягти, заснуть . . .

Хрестик за хрестиком,
Квітами, листячком,
Взорн барвисті пливають.
Роки найкращі,
Мрії роменні
В бешкетність безслідно ідуть.

Квіти привабливі,
Ніжні й яскраві
Пішки стеласяють нуга;
Терок палючі,
Рани болючі
Молодість, вроду змінуть.

В змму холодную,
Старість символує —
Нічим згладати весни.
Квіти весняні,
Радощі світлі
Марились тільки у сні.

НЮНОРСЬКІ ХМАРОДЕРИ

Не знаю як у кого, але в мене
Ці горді і величні хмародери,
Що ліби з самим сонцем розмовляють,
Не радість, смуток в серці викликають.

Дивлюсь на них і мариться мені
Хатинка якогось в нашому селі,
Не із заліза, міцного бетону, —
А з глини, дерева, сизими.

Не наймані раби-пролетарі,
А вся родина, всі — малі й старі
Хатину ту білесеньку свою
Поставили для себе у гаю.

Пишастись вона, несеча і ясна
І бачить все чи радість чи біда
Іде до тих, кого вона схопала,
Для кого рідна, наче мати, стала.

А ви, холодні й горді хмародери,
Хоч пишні, величні і мідерні,
Бабідужі ви до гора, радості чи втіхи,
Що виглядають зпід солом'яної стріхи.

Не знаю як у кого, але в мене
Ці горді і величні хмародери,
Що ліби з самим сонцем розмовляють,
Лиш смуток тихий в серці викликають.

НА ХУТОРІ

З найбільшого міста, з Нью-Йорку страшного
В жахливу гарячку, із пекла живого,
Що влізть і сушити малого й старика,
Мені надістав вісник —
На хутір, в ліси,

Нема хмародерів - - гробниць величавих —
Де сховано серце, де розум на чатах,
Мамона слугитель шіп'їрний, мавказний,
Багатство його стереже,
Для того живе.

Так людо заскажені тут сонця проміння,
Нарушують спонії лиця сині п'юашанні
І вітра із лісом тасміні тудішні
Та ніжко струмочок дзюрчить,
Казки гомонить.

Тут хочеться тілом й душою спомини,
Розвієти горе, надії збудити,
Набраться сил, щоб змагання не лишити,
В безсиллі не впасти в борні,
У місті, в зині.

ЗАМОЖНИМ УКРАЇНЦЯМ

Чи знаєте ви, живучи у достатках,
Як діти від холоду й голоду мруть
У Богом і людьми забутих Карпатах,
А родичі долю з розпуки кленуть?

Чи бачили ви ті обличчя худенькі,
Без усмішки щастя, сумні без кінця,
Іх очі запалі, уста все бліденькі
Та струмом покриті нужденні тільця?

Чи-ж можна сумління так легко позбутись?
Вони-ж наші діти, вони мають жить —
Надії народу, країни майбутність!
Та як вас розбурхати, чим зворушить?

Як-би я хил слово вогненеє мала,
Дорогу до вашого серця знайшла-б,
Жалем до немисних його-б запаляла,
І бажанням жертви у мент займала-б.

Забули-б тоді ви мізерні турботи,
Дрібнички звичайного, сірого дня,
З зав'язтям віддали-б всі сили роботи,
Щоб дітям — надіям спасати життя.

ОКСАНІ В.

Ти ще дитя, замріяне дитя;
Тебе ще не торкнувся бруд життяя;
В рожевих барвах долю уявляєш;
Лькей братами широко називаєш.

Вступаєш певним кроком на свої шлях;
Зв'язаття, віра іскрається в очах;
Ні боротьби, ні бурі не лякаєть, —
Пориви світлі у душі палають . . .

А що як люде мрії розіб'ють,
У серці сумніви кубло зів'ють,
Зневіра холодом дмухне у душу?
Чи стане сил тоді здолати муку?

"ДРУЗІ"

Є друзі не лише у панцир закуті,
В них широти, правди даремне шукать;
На зовні привітність, розмови блискучі,
За панцирем—гадк отруйні сичать.

Ті "друзі" найгірші від ворога злого,
Потаємки зіпсує-б Вам ціле життя,
Для них не існує нічого святого,
Іх зброя — лукавство, дрібненька брехня,

ЛЕСЬКОВІ

Як Лесюк мій милий
Вже буде вслякквіт,
Що зробить з ним доля химерна?

Чи дасть йому радість
І щастя пізнати,
Чи в горю утопить лукава?

Чи в душу дитячу,
Ласкаму і щирю
Прищепить любов до народу?

Чи в сміхом і гумором,
Немов-би то жартом
Нещасливці свалиць убогу?

О, доле свавільна,
До нас будь прихильна
Та Лесюку щиро сприяй!

Любови до краю,
До бідного люду,
До правди і волі навчай!

НА МОРЮ

Море спокійне, мов сите дитятко,
Небо свою в нім купас блакить.
Хмароньки, свіжо-білоські ягнятка,
Взори химерні ліниво снують.

Сонце прквіт свій останній кидок,
Сріблом на хвильках тремтять його сміх;
Вітер легенький той сміх підбирає,
Граючись котить далеко на схід.

Нам пароплаш, величавий і гордий,
В простір безмежний свобідно плаве.
Шлях асленявий, іскристо-пінистий,
Всад за собою невляжно веде.

Тиня на серці, — це море казкове
М'ягідний спокій, утіху дає.
Каміт буденний, змагання життєве,
Все затихає, нечутним стає.

ЗА ОКЕАНСЬКИМ СЕСТРАМ

Ширій привіт вам, працюючі сестри.
Вискакі лихом із рідних осель!
Дяка сердешна за кали піджертки
Лине до вас з наших вбогих осель.

Праця невтомна в далекій чужині
Молодість вашу, красу відняла,
Тугу-ж і смуток во рідній країні
Сма ніяка здолати не змогла,

Врізались в пам'ять вам образи-тіні
Горя, темряви, тяжкої бди;
Серце бажанням провіяно - на ділі
Краю в змаганнях його помогти.

Лепта за лептою жертви приходять,
Світло під стріхи убогі несуть;
Вперто целлини до купи складають,
Волі святій основи кладуть.

Хто його зна, чи ще вам доведеться
В рідній країні хоч трохи пожити, —
Вашим-же прикладом інші навчатися,
Як треба й здалека країні своїй любити.

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ

(Лесі Г.)

Зі святом Різдвяним,
Зі святом осяяним
Сердечно вітаю я всіх.

Лишіть всі турботи,
Забудьте скорботи,
Хай радісний чується сміх!

Хай думи не мучать,
Хай очі не дьлечуть
За рідними в краю старім.

Бо плач не впокоїть,
І ран не загоїть
Та їм не pomoже нічим.

Ще прийде та днина,
Так ждиш хвилини,
З руїни повстане наш край,

І буде там воля,
І буде там доля,
І сонцем всміхнеться нам край.

НА ДСТАВКОМ

Природо якба, різно й на чужині,
Утіхонько єдина моя?
Мене вітнеш ти і, моя дитині,
Нашілетуєш чудесні казки.
І люблю так і мило слухать казку,
Думки усі різнилися і я
Немов така мала-маленька стала
Частиночка дрібнесенька твоя . . .
Ставок виблискує прозоро-чистий,
Відбилась ясно в нім небес блакить
І живі дерева, живі й горді,
Незміню вартою кругом стоять,
Усе тужливі і плакучі верби
Продовгі віти опустили в став,
Як в зеркалі на себе задквлясь
І заворожені немаче сплять.
Пташки безжурній вісці співать,
Купаються в примінях золотих,
А ластівки низенько літають,
Черкаючи легенько по воді.
Нема журби, — все радістю сіє,
Природі-матері співає гимн
І я до тої хору долучаю
Хоч-би слабій і кволий голос мій.

СКРИПАК

То був зковний, довгий вечір,
Мороз за вікнами мішай,
А наш гурток в гостині теплій
Про справи різкі гомонів.

Рої думок, турбот буденних
Мене не кидали і там,
Бо в сіржх днях моїх злиденних
Ніякий вогник не вітвав.

Нараз скрипак-мистець підвісяв.
Взяв мовчки скрипку, наладив,
На хвилю в простір задкнявся,
Немав забуто щось будив.

І ось іспляють натхненні звуки,
На скрипці струни, мов живі.
І радість свігла, біль та мука
Слалися в акорди чарівні.

Ридає скрипка — серце тужить,
Сміється вже — і вилло разом.
Забулися края мізерні нужди,
І зло здається вже добрим.

Благословенні дві між нами,
Снівці мистецтва і краси.
Ви будні красили світкази,
Хвилину з вічністю сплели.

ЗНАЮ ДОБРЕ

Знаю добре—для мене минулися
Щастя, радість,—приманга життя.
Знаю добре—вже тільки лишилися
Біль, самотність і туга моя.

Чом-же серце не хоче коритись?
Чом все ласки благас, тепла?
Чом міцніше змагається битись,
Як надходить блискаucha негя?

Вже здавалися, ледки похригте,
В тузі вічний заступо давно;
Та проміня зрадливо і тихо
Пізнавали і . . . збудили його.

Десь зі сну пробудилися мрії,
Поскидали серпанок сумний,
Кличуть давні, забуті надії
Зустрічати світанок новий.

ВЕСНА

Весна промениста,	І квітка охоч,
Яскраво-барвиста,	Номом цвєтарюком,
До рєшти протїкала	То ніжко-таскавим,
Зимові прїмари,	То хитро-лукавим,
Розсипала чарї	У вутїк самїткїй,
Поляюч, лугам,	Сумнїй, неспрївїткїй,
Заглянула в мїсто,	У душу турботну,
Убрала намистом	Мовчазно-сїрботну —
Убогі садки.	У серце моє.

І квітка здригнулась,
Зі сну пробудилась,
Під пісню легеньку,
Лїз голїв тїхенькїй:
Загрїте промінням,
Солодким тремтїнням,
Надією бїстїю
Я нестримано ривтїєм
Назустріч весні.

